

**DỰ ÁN ĐỀ THI HỌC SINH GIỎI LỚP 9  
NĂM HỌC 2024-2025**

**Câu 1** (8,0 điểm).

“*Tại vùng Tsunoda thuộc Bắc cực, giữa mùa hè ngắn ngủi, các loại thực vật đua nhau nảy mầm, nở thật nhiều hoa, kết hạt, chen chúc vươn mình trong khoảng không với mảnh đời thật ngắn ngủi. Có lẽ chúng chuẩn bị sẵn sàng để đối phó với mùa đông dài khắc nghiệt sắp tới và phó thác sinh mạng mình cho tự nhiên. Rõ ràng là chúng thực sự sống hết mình cho hiện tại, không ảo tưởng, không phân tâm...*”

Ngay cả ở vùng sa mạc khô cằn Sahara, nơi mà mỗi năm chỉ có một hai cơn mưa, nhưng mỗi khi có những giọt nước mưa hiếm hoi trút xuống thì các loài thực vật lại vội vã nảy mầm và nở hoa. Và trong khoảng thời gian từ một đến hai tuần ngắn ngủi, chúng ra hạt, oằn mình chịu đựng trong cát, trong cái nóng như thiêu như đốt, tiếp tục sống chờ đến trận mưa sau để nòi giống của chúng sẽ lại trỗi dậy...”

(Trích *Cách sống: từ bình thường trở nên phi thường*, Inamori Kazuo, NXB Lao động, 2020, tr. 103-104)

Văn bản trên gợi cho anh (chị) suy ngẫm về điều gì? Hãy bộc lộ quan điểm của mình bằng một bài văn khoảng 01 trang giấy thi.

**Câu 2** (12,0 điểm)

*“Thơ là sự thể hiện con người và thời đại một cách cao đẹp.”*

(Sóng Hồng)

Anh (chị) hãy viết một bài văn làm sáng tỏ nhận định trên qua bài thơ *Đồng dao mùa xuân* của Nguyễn Khoa Điềm dưới đây:

(1) Có một người lính  
Đi vào núi xanh  
Những năm máu lửa

Một ngày hoà bình  
Anh không về nữa.

(6) Có một người lính  
Chưa một lần yêu  
Cà phê chưa uống  
Còn mê thả diều

(10) Một lần bom nổ  
Khói đen rừng chiều  
Anh thành ngọn lửa  
Bạn bè mang theo

(14) Mười, hai mươi  
năm  
Anh không về nữa  
Anh vẫn một mình  
Trường Sơn núi cũ

(18) Ba lô con cóc  
Tấm áo màu xanh  
Làn da sốt rét  
Cái cười hiền lành

(22) Anh ngồi lặng lẽ  
Dưới cội mai vàng  
Dài bao thương nhớ  
Mùa xuân nhân gian

(26) Anh ngồi rục rờ  
Màu hoa đại ngàn  
Mắt như suối biếc  
Vai đầy núi non...

(30) Tuổi xuân đang độ  
Ngày xuân ngọt lành  
Theo chân người lính  
Về từ núi xanh...  
(Nguyễn Khoa Điềm,  
Tháng 12 - 1994)

**Chú thích:**

- Nguyễn Khoa Điềm (15/04/1943), tại thôn Ưu Điềm, xã Phong Hòa, huyện Phong Điền, tỉnh Thừa Thiên – Huế;
- Thơ của Nguyễn Khoa Điềm lấy chất liệu từ văn học Việt Nam và cảm hứng từ quê hương, con người và tinh thần chiến đấu của người chiến sĩ Việt Nam yêu nước...
- Thơ ông hấp dẫn bởi sự kết hợp giữa cảm xúc nồng nàn và suy tư sâu lắng của người trí thức về đất nước và con người Việt Nam.
- Trong kháng chiến chống Mỹ, thơ của Nguyễn Khoa Điềm thể hiện rõ được con người Việt Nam và bản chất anh hùng bất khuất của chiến sĩ Việt Nam.
- Đồng dao mùa xuân viết năm 1994. Trích *Thơ Nguyễn Khoa Điềm, Tuyển tập 40 năm do tác giả chọn*

-----HẾT-----

## HƯỚNG DẪN CHẤM

| Câu   | Định hướng chấm                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Điểm             |
|-------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| Câu 1 | <p><b>* Yêu cầu về kĩ năng: (2.0 điểm)</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>- <b>Xác định đúng kiểu bài nghị luận xã hội</b></li><li>- <b>Xác định đúng vấn đề cần nghị luận.</b> Học sinh có thể chọn các vấn đề cần nghị luận gợi ra từ văn bản như: <i>Sống hết mình trong từng khoảnh khắc; ý chí nghị lực; nỗ lực vươn lên; tinh thần lạc quan...</i></li><li>- <b>Triển khai vấn đề nghị luận:</b> Học sinh kết hợp linh hoạt các thao tác lập luận.</li><li>- Diễn đạt mạch lạc, sáng tạo trong diễn đạt, dùng từ, đặt câu, ngữ nghĩa tiếng Việt</li><li>- Trình bày rõ ràng, đủ 3 phần theo cấu trúc bài văn: mở bài, thân bài, kết bài</li></ul> <p><b>* Yêu cầu kiến thức: (6.0 điểm)</b></p> <ol style="list-style-type: none"><li>1. Mở đoạn (1.0 điểm): giới thiệu vấn đề cần nghị luận</li><li>2. Thân bài (4.0 điểm):<ul style="list-style-type: none"><li>* Giải thích khái niệm (1.0 điểm)</li><li>* Biểu hiện (1.0 điểm)</li><li>* Ý nghĩa (1.0 điểm)</li><li>* Phản đề (0.5 điểm)</li><li>* Liên hệ bản thân (0.5 điểm)</li></ul></li><li>3. Kết bài (1.0 điểm):</li></ol> <p><i>Lưu ý : Học sinh có thể triển khai lập luận theo nhiều cách khác nhau, cần đánh giá cao sự sáng tạo, tiếp cận vấn đề mới mẻ, hợp lí và lập luận chặt chẽ của học sinh</i></p> | <b>8.0 điểm</b>  |
| Câu 2 | <p><b>* Yêu cầu về kĩ năng (2.0 điểm)</b></p> <p>Kiểm tra năng lực viết bài nghị luận văn học, đòi hỏi thí sinh phải huy động kiến thức về lí luận văn học, khả năng cảm thụ thơ, kĩ năng tạo lập văn bản để làm bài.</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- Học sinh có thể cảm nhận và trình bày theo những cách khác nhau, nhưng phải rõ hệ thống luận điểm, có lí lẽ, lập luận chặt chẽ, căn cứ xác đáng.</li><li>- Diễn đạt trong sáng; dùng từ đặt câu chuẩn xác.</li><li>- Bố cục bài văn 3 phần: mở bài, thân bài, kết bài.</li></ul> <p><b>* Yêu cầu về kiến thức 10 điểm)</b></p> <p><b>Học sinh có thể triển khai vấn đề theo gợi ý sau đây</b></p> <p><b>1. Mở bài (1.0 điểm):</b></p> <p>Dẫn dắt vấn đề, trích dẫn câu nói của Sóng Hồng; giới thiệu bài thơ Đồng dao mùa xuân của Nguyễn Khoa Điềm</p> <p><b>2. Thân bài (8.0 điểm)</b></p> <p><b>2.1. Giải thích ý kiến của Sóng Hồng: (2.0 điểm)</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>- Thơ là sự thể hiện con người và thời đại: Thơ phản ánh con người và hiện thực cuộc sống, thể hiện và khái quát những vấn đề cốt lõi, bản chất của hiện thực.</li><li>- Thể hiện một cách cao đẹp:</li></ul> <p>+ Thơ ca thể hiện những khát vọng, lí tưởng cao đẹp của con người</p>                                 | <b>12.0 điểm</b> |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |  |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|  | <p>và thời đại</p> <p>+ Thể hiện con người và thời đại thông qua những hình tượng nghệ thuật đẹp đẽ, và khơi dậy trong lòng người đọc những xúc cảm cao đẹp, những rung động thẩm mỹ.</p> <p>→ Câu nói của Sóng Hồng bàn về mối quan hệ giữa văn học, thơ ca với cuộc sống. Thơ ca phản ánh những khát vọng, lí tưởng cao đẹp của con người và thời đại, cuộc sống.</p> <p><b>2. Chứng minh ý kiến thông qua bài thơ Đồng dao mùa xuân: (6.0 điểm)</b></p> <p><b>* Giới thiệu khái quát về bài thơ: (1.0 điểm)</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>- Bài thơ viết trong hoàn cảnh hòa bình</li><li>- Viết về sự hi sinh anh dũng của những người lính trong chiến tranh</li></ul> <p><b>* Thể hiện con người và thời đại một cách cao đẹp qua hình tượng người lính và đất nước trong những năm máu lửa, kháng chiến đau thương mà hào hùng (4.0 điểm)</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>- Hình tượng người lính: hồn nhiên, chất phác, trẻ trung, hi sinh anh dũng ở chiến trường. Các anh đã hóa thân cho dáng hình xứ sở, hi sinh tuổi thanh xuân cho mùa xuân vĩnh hằng của đất nước, dân tộc.</li><li>- Phản ánh thời đại đau thương, máu lửa của dân tộc trong những năm kháng chiến.</li><li>- Ca ngợi tình cảm đồng đội: Là sự đùm bọc, gắn bó của những người lính bên nhau giữa mưa bom, lửa đạn. Là sự sẻ chia khi cùng sát cánh chiến đấu, là sự tiếc nuối, băng khuâng và vẫn dõi theo bạn bè khi lỡ hi sinh, tử trận =&gt; Đó là những tình cảm cao đẹp của người lính cụ Hồ trong chiến đấu.</li><li>- Ca ngợi tình cảm của nhân dân: không thể hiện trực tiếp mà thể hiện gián tiếp qua những dòng thơ đầy giá trị cảm xúc → Chính tình cảm yêu mến, trân trọng của nhân dân đã khắc họa lên chân dung người lính đẹp đẽ và thơ mộng như vậy</li></ul> <p><b>* Khơi dậy trong lòng người đọc những xúc cảm cao đẹp (1.0 điểm):</b> lòng biết ơn, tự hào, ý thức trách nhiệm bảo vệ dựng xây đất nước.</p> <p><b>3. Kết bài: tổng kết, khái quát lại vấn đề (1.0 điểm)</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>- Khẳng định tính đúng đắn của ý kiến</li><li>- Khái quát về đẹp của hình tượng người lính, của thời đại được thể hiện trong bài thơ</li></ul> |  |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|